

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 458

van **ROBRECHT BOTHUYNE**

datum: 18 maart 2020

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

EU-emissiehandelssysteem - Ontwerpricht snoeren voor staatssteun

De Europese Commissie zal tegen de zomer van dit jaar een plan voorleggen om de Europese broeikasgasemissiereductiedoelstelling voor 2030 te verhogen naar ten minste 50 procent, en te streven naar een vermindering met 55 procent in vergelijking met 1990. De 2030-doelstelling voor de sectoren die onder het emissiehandelssysteem (emissions trading system (ETS)) vallen zal dus ook in lijn moeten worden gebracht met die verhoogde ambitie.

Zolang veel internationale partners de Europese klimaatambitie niet delen, blijft het risico van koolstoflekkage - hetzij doordat de productie wordt overgeheveld naar landen met minder ambitie, hetzij doordat EU-producten worden vervangen door meer koolstofintensieve invoer - bestaan. Als dat gebeurt, worden de emissies wereldwijd niet teruggedrongen, wat nefast zou zijn voor de inspanningen van de EU om de mondiale klimaatdoelstellingen van de Overeenkomst van Parijs te halen.

De lidstaten kunnen daarom de indirecte emissiekosten van industriële sectoren ten gevolge van EU-ETS gedeeltelijk compenseren, zolang dit in overeenstemming is met de richtsnoeren inzake staatssteunmaatregelen. De huidige richtlijnen vervallen eind dit jaar en moeten dus worden herzien voor de volgende handelsperiode, die van start gaat op 1 januari 2021.

In haar ontwerprichtsnoeren stelt de Europese Commissie een beperktere lijst van bedrijfstakken voor die voor compensatie in aanmerking komen. Het maximale aandeel van indirecte ETS-kosten dat de lidstaten mogen compenseren, namelijk 75 procent, blijft in het nieuwe voorstel gehandhaafd. Er wordt evenwel een nieuwe uitzondering geïntroduceerd om de blootstelling van bepaalde bedrijfstakken aan indirecte ETS-kosten verder te beperken, in het geval deze kosten een onevenredig bedrag van hun bruto toegevoegde waarde vormen.

Het regeerakkoord stelt dat de Vlaamse Regering, om de internationale competitiviteit van onze ondernemingen te vrijwaren, de huidige maximaal toegelaten compensatieregeling voor de indirecte carbon leakage zal verlengen, en dit afgestemd op de energienorm en gefinancierd door het Klimaatfonds.

1. Acht de minister de staatssteunmaatregelen in het kader van ETS geschikt om het weglekken van koolstof op een efficiënte manier tegen te gaan, zonder de efficiëntie van het emissiehandelssysteem te ondergraven?

2. Hoeveel middelen (absolute cijfers en percentage) zullen dit jaar uit het Klimaatfonds besteed worden aan de compensatie voor indirecte emissiekosten? Welke zijn de vijf bedrijven die de grootste steun genieten?
3. Welke Vlaamse bedrijven (bedrijfstakken), die in de huidige handelsperiode wel nog gebruik kunnen maken van de compensatie voor indirecte emissiekosten, vallen in ontwerprichtsnoren uit de boot? Hoeveel middelen ontvangen deze bedrijven op dit moment uit het Klimaatfonds ter compensatie van hun indirecte emissiekosten? Wat zou de impact zijn op deze bedrijven? Hoe zal de minister hen ondersteunen?
4. Welke Vlaamse bedrijven (bedrijfstakken) zouden volgens de ontwerprichtsnoren gebruik kunnen maken van een hoger aandeel (>75 procent) gecompenseerde indirecte ETS-kosten? Wat zou de impact hiervan zijn op deze bedrijven?
5. Maakt Vlaanderen op dit moment gebruik van het maximale aandeel van indirecte ETS-kosten dat de lidstaten mogen compenseren? Welke percentages worden in onze buurlanden toegekend? In welke mate en hoe zal tijdens de volgende handelsperiode de steunintensiteit worden gemoduleerd in functie van de energienorm?
6. Op welke manier zal de minister onze energie-intensieve industrie helpen om de transitie richting klimaatneutraliteit te doen slagen en hoe zal zij daarbij de diverse Europese steunmechanismen aanwenden?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 458 van 18 maart 2020

van **ROBRECHT BOTHUYNE**

1. In elk geval helpt de maatregel om energieintensieve industrie in Europa competitief te blijven t.a.v. concurrenten van buiten de EU die veel minder koolstofefficiënt produceren. Zoals bekend is de Europese Commissie bezig met het actualiseren van deze vorm van staatssteun. Het is inderdaad nuttig de effectiviteit van deze compenserende ondersteuning geregeld te toetsen.
2. Wat betreft de eerste subvraag: de deadline voor indiening van de dossiers is nog niet voorbij, dat is 31 maart, waarna uiteraard nog de beoordeling volgt. Het is dus niet mogelijk om voor het jaar 2020, daar nu al uitspraken over te doen. Wat betreft de tweede subvraag: ook dit zal blijken uit de nog te maken beoordeling van de nog in te dienen dossiers, voor het jaar 2020. We kunnen wel de gegevens van vorig jaar meegeven. Voor kosten gemaakt in 2018, het zogenaamde 'emissiejaar' 2018, waarvan de compensatie werd aangevraagd in 2019 werd een totaalbedrag van 35.937.665,61 euro toegekend en uitbetaald, hetgeen overeenkomt met 18,5% van de toegewezen ontvangsten dat jaar in het fonds. Voor het overzicht van de gesteunde ondernemingen wordt verwezen naar het jaarverslag van het Agentschap Innoveren & Ondernemen dat weldra beschikbaar zal zijn.
3. We baseren ons op de lijst in de Engelstalige versie van de ontwerprichtsnoeren, omdat de beschrijving van de NACE-codes in de Nederlandse vertaling niet consistent is. De volgende sectoren zouden volgens het ontwerp niet meer in aanmerking komen:

NACE-code	Omschrijving
1430	Winning van mineralen voor de chemische en de kunstmestindustrie
2415	Vervaardiging van kunstmeststoffen en stikstofverbindingen
2744	Productie van koper
2414	Vervaardiging van andere organische chemische basisproducten
1711	Spinnen van katoen- of katoenachtige vezels
2470	Vervaardiging van synthetische en kunstmatige vezels
1310	Winning van ijzererts
	De volgende deeltakken binnen de bedrijfstak Vervaardiging van kunststoffen in primaire vormen
24161039	Lagedichtheidpolyethyleen (LDPE)
24161035	Lineair lagedichtheidpolyethyleen (LLDPE)
24161050	Hogedichtheidpolyethyleen (HDPE)
24165130	Polypropyleen (PP)
24163010	Polyvinylchloride (PVC)
24164040	Polycarbonaat (PC)

Zij ontvingen in 2017, 13.324.291,26 euro of 42% van de toegekende compensatie. Uiteraard zou het gevolg zijn dat deze bedrijven die compensatie niet meer krijgen aangezien deze bedrijven, volgens de gehanteerde analyse van de Europese Commissie, deze steun niet meer nodig hebben als bescherming tegen het risico op indirecte carbon leakage. Het is afwachten wat de behandeling door de Europese Commissie van de tijdens de publieksconsultatie ingediende informatie betreffende ook dit punt zal opleveren. Onze verwachting is vanzelfsprekend dat dit grondig en met de nodig zorg gebeurt in voorbereiding van de definitieve richtsnoeren.

4. Dat is niet bekend o.a. omdat in de ontwerp-richtsnoeren nog niet alle parameters waren ingevuld. Het gevraagde financiële effect is dus ook niet bekend.
5. Zoals onze buurlanden Nederland en Duitsland, hanteert het Vlaams gewest, in uitvoering van het Vlaams regeerakkoord 2014-2019, het steunpercentage zoals aangegeven in de richtsnoeren. Wat betreft de subvraag over de energienorm, verwijs ik naar de passage uit het regeerakkoord 2019-2024 die een 'in afstemming met' vermeldt. Aangezien deze energienorm nog niet gekend is, is het niet mogelijk in dit stadium daar al een uitspraak over te doen.
6. Er zijn heel wat en ook heel diverse facetten aan verbonden, waarvan men verwacht dat ze hierbij een rol zullen spelen. Het zal van belang zijn om die allemaal tegelijk in de juiste richting te laten evolueren. Ecologiesteun en ondersteuning van onderzoek en ontwikkeling zijn daarbij belangrijke hefboomen om onze ondernemingen op dit pad te ondersteunen. Enkele voorbeelden ter verduidelijking:
 - Er zal veel extra infrastructuur nodig zijn. Die dient om de nodige, grote hoeveelheden low carbon of zero carbon energie te kunnen transporteren. Ook zal veel extra productiecapaciteit moeten opgebouwd worden.
 - Het ontstaan van een marktvraag voor producten van bedrijven die de grote investeringsinspanning doen richting klimaatneutraal. (Bv. een ton klimaatneutraal staal zal duurder zijn dan gewoon staal, iemand zal die meerprijs moeten willen betalen.)
 - Het beheren van specifieke risico's die kunnen ontstaan bij deze grote omwenteling
 - Omgaan met concurrentie uit niet-EU landen, die geen of een veel minder ambitieus klimaat- en energiebeleid voeren. De kwestie is hoe een voldoende adequate bescherming kan uitgestippeld en gehandhaafd worden, de komende decennia, rekening houdend met het WTO-kader.
 - Binnen het kader van de Green Deal onderzoekt de Europese Commissie momenteel ook mogelijkheden van een zgn. koolstof aanpassingsmechanisme aan de grens voor import van bepaalde goederen van buiten de EU.

Wat betreft de subvraag hoe de diverse Europese steunmechanismen aan te wenden, is er een veelheid aan steunvormen. Het is ook zo dat een aantal steunsystemen of stimuleringssystemen nog dienen uitgewerkt te worden. Vanzelfsprekend zal de Vlaamse overheid, zich actief opstellen, om haar expertise proactief te delen tijdens dat ontwikkelingsproces. Een concreet voorbeeld daarvan is het Europese Innovatiefonds, dat nog in volle opbouw is. Sowieso zijn er enkele uitgangspunten, als nuttige houvast:

- Uiteraard rekening houden met al bestaande expertise binnen Vlaamse bedrijven en onderzoeksinstellingen, om die te versterken
- Het afstemmen van Vlaamse instrumenten op de Europese instrumenten, om zoveel mogelijk synergiën te kunnen ontwikkelen.
- Het proactief toelichten van bestaande Europese steunsystemen aan Vlaamse potentiële deelnemers.